

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/1065)

Not: Tasarı; Başkanlıkça Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

28.6.2005

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1127/3107

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.6.2005 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, ihracatçı firmalarımızın yeni pazarlara açılmalarına yardımcı olmak amacıyla, 2003 yılı başından itibaren “Afrika Ülkeleri ile Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi” uygulamaya konmuştur.

Söz konusu strateji ile, küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin bölge ülkelerine açılımlarının sağlanması, Türk sanayisi için hammadde ve yan mamullerin doğrudan ve uygun fiyatlarla Afrika ülkelerinden temin edilmesi, Türkiye'nin bazı sektörlerdeki rekabet gücünü artırmak amacıyla bazı yatırımlarının Afrika'ya kaydırılması, bölge ülkelerine Türkiye'den teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi ile müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik firmalarımızın Afrika ülkelerindeki pazar paylarının artırılması hedeflenmektedir.

Bu çerçevede, Afrika kıtasının en gelişmiş ülkesi olan Güney Afrika Cumhuriyeti (GAC), kişi başına düşen yüksek millî geliri, bankacılık sisteminin mevcudiyeti ve gelişmişliği, ülke dış ticaretinde ülke çeşitliliğini artırma niyeti ile halihazırda Türk firmaları tarafından bu ülkeye mal akışı gerçekleştirilmekle birlikte, mevcut mal akışının potansiyelin çok altında oluşu ve bölgesindeki diğer ülkelere girişte liman, bankacılık hizmetleri ve nakliye imkanları sağlaması nedeniyle ülkemiz ihracatı açısından potansiyel bir pazar ve Güney Afrika bölge ülkelerine giriş kapısı olarak değerlendirilmektedir.

2004 yılında, ülkemizden GAC'ye gerçekleştirilen ihracat, yaklaşık olarak 190 milyon ABD Doları, GAC'den ülkemize yapılan ithalat ise, 1 milyar ABD Doları olmuştur.

GAC'ye yapılan ihracata konu başlıca ürünler; kara ulaşım araçları, tekstil elyafi ve mamulleri, kâğıt-karton ve elektrikli makine ve cihazları; GAC'den yapılan ithalata konu başlıca ürünler ise; altın, taşkömürü ve demir-çeliktir.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, 3-5 Mart 2005 tarihleri arasında anılan ülkeye gerçekleştirdiği resmi ziyaret sırasında, Türkiye-GAC Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması, Sayın Başbakanımız ile GAC Başkan Yardımcısı Jacop Zuma tarafından imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile esas olarak, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla, her türlü önlemin alınması ve karşılıklı ticarî münasebetlerin teşvik edilmesi kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, anılan Anlaşmanın başarılı bir şekilde uygulanması için gerekli önlemleri almak ve yeni ticari ve ekonomik işbirliği alanlarını belirlemek üzere, yine bahse konu Anlaşma kapsamında bir Türkiye-Güney Afrika Karma Ekonomik Komisyonu kurulması öngörülmüştür.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

25.10.2005

Esas No.: 1/1065

Karar No.: 97

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 20 Ekim 2005 tarihli 23 üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı temsilcileri ile Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Söz konusu Tasarı ile; iki ülke arasındaki ticarî ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi, her türlü önlemin alınması ve karşılıklı ticarî münasebetlerin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Afrika kıtasının en gelişmiş ülkesi olan Güney Afrika Cumhuriyeti ile yapılan Anlaşma ile; küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin bölge ülkelerine açılımlarının sağlanması, hammadde ve yan mamullerin uygun fiyatlarla Afrika ülkelerinden temin edilmesi, yatırım hizmetlerinin Afrika'ya yönlendirilmesi ve pazar paylarının artırılması, bölge ülkelerine Türkiye'den teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti ekonomik ilişkilerimizin en gelişmiş olması nedeniyle ve Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümetinin yakınındaki ülkelerle olan ilişkileri de geliştireceği düşünülmüş olarak hazırlanan Tasarı, Komisyonumuzca benimsenmiş ve 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Mehmet Dülger	Eyyüp Sanay	Mustafa Dündar
Antalya	Ankara	Bursa
Üye	Üye	Üye
Mahmut Koçak	Aziz Akgül	Abdülbaki Türkoğlu
Afyonkarahisar	Diyarbakır	Elazığ
Üye	Üye	Üye
Muzaffer Gülyurt	Halil Akyüz	Mehmet B. Denizolgun
Erzurum	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
Şükrü Mustafa Elekdag	Onur Öymen	Fikret Ünlü
İstanbul	İstanbul	Karaman
	Üye	Üye
	Ufuk Özkan	Nihat Eri
	Manisa	Mardin

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜNEY AFRIKA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- 3.3.2005 tarihinde Pretorya'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜNEY AFRIKA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜNEY AFRIKA
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK
İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra "Türkiye" olarak anılacaktır) ve Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra "Güney Afrika" olarak anılacaktır) (çoğul olarak "Taraflar" ve tekil olarak "Taraf" şeklinde atıfta bulunulacaktır);

Ülkeleri arasındaki yeni dostluk bağlarını göz önünde bulundurarak;

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Anlaşması'nın ilkeleri uyarınca en çok kayırılan ülke (EÇKÜ) uygulamasına dayalı ortak çıkarlar temelinde, birbirlerinin gereksinimlerini karşılamak üzere gelişmekte olan kapasitelerini en üst düzeyde kullanarak ülkeleri arasındaki ticari ilişkilerin pekiştirilmesi, güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesine karar vererek;

Türkiye Cumhuriyeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti arasındaki ticaret akışının bilincinde olarak;

Türkiye ile Güney Afrika arasında arzu edilen daha dinamik ticaret ve ekonomik ilişkilerin ticari ve ekonomik faaliyetlerin tüm alanlarında daha yakın bir işbirliğini gerektirdiğini dikkate alarak;

Söz konusu işbirliğinin, her iki ülkenin politikaları geliştikçe, tekamül ameline uyan bir şekilde gerçekleştirilmesi inancıyla;

İlişkilerini güçlendirmek ve uluslararası ticari işbirliğine ortaklaşa katkı sağlamayı ayrıca arzu ederek;

Aralarında ticari ve ekonomik işbirliğini öngören bir anlaşmaya girmeye karar vererek;

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

MADDE 1

Genel Hüküm

Taraflar, ülkelerinde yürürlükte bulunan iç hukuklarına uyumlu ve taraf oldukları uluslararası antlaşmalar, konvansiyonlar ve anlaşmalar çerçevesindeki yükümlülüklerine maruz olarak ülkeleri arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri kolaylaştırmak ve geliştirmek amacıyla gerekli her türlü önlemi alacaklardır.

MADDE 2

En Çok Kayırılan Ülke (EÇKÜ) Muamelesi

Taraflar, DTÖ Anlaşması ve eklerinde yer alan ilkelere uyumlu olarak birbirlerine EÇKÜ muamelesi uygulayacaklardır.

MADDE 3

EÇKÜ' den Muafiyet

Madde 2 nin hükümleri

(a) Taraflardan birinin sınır geçişlerini kolaylaştırmak amacıyla komşu ülkelere sağlamış olduğu veya sağlayabileceği avantajların;

(b) Taraflardan birinin çok taraflı bir tercihli ticaret anlaşması uyarınca üçüncü bir ülkeye tanımış olduğu avantaj veya tercihlerin;

(c) Taraflardan birinin, gelişmekte olan ülkelerin katılımına açık olan ve Taraflardan birinin üye olduğu veya olabileceği gelişmekte olan ülkeler arasında ticaret ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini öngören herhangi bir düzenleme altında tanımış olduğu veya tanıyabileceği avantaj veya tercihlerin; veya

(d) Taraflardan birinin bir Gümrük Birliği, Serbest Ticaret Alanı veya herhangi bir diğer bölgesel veya alt-bölgesel bütünleşme anlaşmasına katılımının sonucu veya Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) Genelştirilmiş Tercihler Sistemi temelinde tanıdığı veya tanıyabileceği avantaj ve tercihlerin

hayata geçirilmesi veya devam ettirilmesi durumlarında geçerli değildir.

MADDE 4

Ticaret Fuarlarına Katılım

Taraflar, ilgili kurum ve kuruluşlarını sergi, fuar ve diğer tanıtım faaliyetlerine katılım amacıyla desteklemenin yanısıra, ticaret heyetleri ve iş temsilcilerinin karşılıklı ziyaretlerini teşvik edeceklerdir. Her bir Taraf kendi ülkesinde diğer tarafın milli sergiler düzenlemesini kolaylaştıracaktır.

MADDE 5

Ticari ve Ekonomik Faaliyetlerin Gerçekleştirilmesinin Teşviki

Her Taraf diğer tarafın gerçek ve tüzel kişilerinin, kendi topraklarında ticari ve ekonomik faaliyetler gerçekleştirmelerini, genel olarak kabul gören uluslararası ticaret uygulamalarına uyumlu olarak teşvik etmek için çaba gösterecektir.

MADDE 6

Mal İthalatı

Bir taraf, ülkesinde yürürlükte bulunan iç hukuk uyarınca, diğer tarafın ülkesinden,

(a) Fuar, sergi, gösteri, seminer, kongre veya konferans için diğer Tarafın ülkesine gönderilen ve satış amacı olmayan malların;

(b) Onarımın ardından re-eksport edilmesi şartıyla, ihraç edildikten sonra onarım amacıyla geri gelen malların

İthalat resim, vergi ve harçlardan muaf olarak ithaline izin verecektir.

MADDE 7

Malların Transit Geçişinin Kolaylaştırılması

Bir taraf, ülkesinde yürürlükte bulunan iç hukuk uyarınca, diğer Taraf ülkesinin mallarının kendi topraklarından transit geçişine izin verecektir.

MADDE 8

Ödeme Düzenlemeleri

Bu Anlaşma çerçevesinde sonuçlandırılacak sözleşmelerden doğan mal ve hizmetlerin ödemesi, Tarafların kambiyo kanun ve düzenlemeleri uyarınca, konvertibl dövizler ile yapılacaktır.

MADDE 9

Koruma Önlemleri

Bu Anlaşmanın hükümleri, taraflardan herhangi birisinin DTÖ Anlaşmasının ve Eklerinin ilgili hükümlerine uygun olarak önlem alma ve uygulama hakkını, bu önlemlerin keyfi veya ayrımcı bir tavır ile uygulanmaması kaydıyla, kısıtlamamaktadır.

MADDE 10

Yetkili Makamlar

Taraflar, bu Anlaşmanın hükümlerini ve buna bağlı diğer hususları uygulamakla yükümlü makamların,

(a) Türkiye tarafında, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı; ve (b) Güney Afrika tarafında, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı olmasını kararlaştırmışlardır.

MADDE 11

Karma Ekonomik Komisyonun (KEK) Kurulması

(1) Taraflar, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması amacıyla bir Türkiye-Güney Afrika Karma Ekonomik Komisyonu kuracaklardır.

(2) Karma Ekonomik Komisyon, bu Anlaşmanın başarılı bir şekilde uygulanması için gerekli önlemleri alacak ve yeni ticari ve ekonomik işbirliği alanları belirleyecektir.

(3) KEK, Türkiye Cumhuriyeti Dış Ticaret Müsteşarı ve Güney Afrika Cumhuriyeti Ticaret ve Sanayi Bakan Yardımcısı düzeyinde kurulacaktır.

(4) KEK, dönüşümlü olarak Türkiye Cumhuriyeti ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nde, Taraflarca üzerinde mutabık kalınacak bir tarih ve yerde toplanacaktır.

MADDE 12

Ticari Bilgi Değişimi

Bu Anlaşmanın doğru bir şekilde uygulanmasını teminen Taraflar, mümkün olduğu ölçüde, ülkeleri arasındaki ticaretin ve ticari faaliyetlerin geliştirilmesine katkıda bulunacak her türlü yararlı bilgiyi Madde 11' de belirtilen makamlar aracılığıyla birbirlerine iletceklerdir.

MADDE 13

Uyuşmazlıkların Halli

Taraflar arasında bu Anlaşmanın yorumu veya uygulamasına ilişkin olarak doğacak uyuşmazlıklar, hiçbir gayrimakul gecikme olmaksızın dostane istişareler ve müzakereler yoluyla çözümlenecektir.

MADDE 14

Anlaşmanın Tashihi ve Tadili

(1) Bu Anlaşma, Taraflardan birisinin, yazılı mutabakat yoluyla, diplomatik kanallar aracılığıyla gerçekleştireceği bir Nota Teatisi ile herhangi bir zamanda tashih veya tadil edilebilir.

(2) Anlaşmanın tadil edilmesinin bu Anlaşmanın hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmiş sözleşme ve anlaşmaların yerine getirilmesi üzerinde bir etkisi olmayacaktır.

MADDE 15

Anlaşmanın Yürürlüğe Girmesi ve Sona Ermesi

(1) Bu Anlaşma Tarafların, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli anayasal yükümlülüklerin yerine getirildiğine dair diğer Tarafa diplomatik kanallar aracılığıyla yazılı olarak bildirimde bulunduğu tarihte yürürlüğe girer. Yürürlüğe girme tarihi son bildirim yapıldığı tarihtir.

(2) Anlaşma, başlangıçta beş yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve Taraflardan birinin Anlaşmanın sona ermesinden en az altı ay öncesinden, diplomatik kanallar aracılığıyla bu Anlaşmanın yürürlükten kaldırılması yönündeki niyetini yazılı olarak bildirmemesi halinde, Anlaşmanın yürürlük süresi otomatik olarak birer yıl uzatılacaktır.

(3) 2. bent uyarınca bu Anlaşmanın yürürlükten kaldırılmasına bağlı olmaksızın, bu Anlaşmanın geçerlilik süresinde sonuçlandırılan ve sona ermesinden önce tamamlanmamış veya ödemesi yapılmamış işlemler, tamamlanmaya veya ödeme gerçekleşinceye kadar, bu Anlaşmanın hükümlerine tabi olacaktır.

Hükümetleri tarafından tam yetki verilmiş aşağıda imzası bulunanlar, şahitler huzurunda, bu Anlaşmayı İngilizce dilinde iki nüsha olarak imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Pretorya'da, 2005 yılının Mart ayının üçüncü gününde yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Jacop ZUMA

Başkan Yardımcısı

